

- з'їзду працівників освіти", Ч.3. – Київ: НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2002. – С.126-129.
2. Мельниченко Н.В., Турубара О.В. Сезонна польова практика з ботаніки // Мат. конференції, присвячені пам'яті академіка М.М. Гришка – видатного селекціонера, генетика, ботаніка та громадського діяча (Глухів, 13-14 квітня 2005.) – Глухів: ГДПУ, 2005. – С. 246.
 4. Мельниченко Н.В. Польова практика з ботаніки як одна з форм екологічного навчання студентів // Екологія і освіта: питання теорії та практики. Черкаси, 1998. – С.71-74.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ХІМІЇ

Муратова К.В. (Київ)

Навчання в школі – це цілеспрямований процес організації та стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності учнів щодо оволодіння науковими знаннями, уміннями та навичками, розвитку творчих здібностей, світогляду і морально-естетичних поглядів та переконань.

Завдання сучасної освіти – формування таких якостей особистості як здатність до творчого мислення, самостійність в прийнятті рішень, ініціативність [4, с.3].

Пошук нових форм і прийомів вивчення хімії в наш час – явище не тільки закономірне, але й необхідне. У дидактиці принцип активності дитини в процесі навчання був і залишається одним з основних. Будь-яка навчальна технологія має засоби, що активізують та інтенсифікують діяльність учнів, у деяких же технологіях ці засоби складають головну ідею й основу ефективності результатів. До таких технологій, можна віднести ігрові технології, проблемне навчання, комунікаційні технології.

Значний внесок у розвиток теорії та методики гри зробив учений С.А.Шмаков [5, с.205]. Як педагог-практик будь-яку справу він умів організувати у формі гри, захопити нею підлітків, які були не лише її учасниками, а й творцями, впливали на хід гри та її динаміку [2, с.22].

За допомогою ігрових прийомів і ситуацій, що створюються на уроках, ігрова форма занять виступає як засіб спонування та стимулювання учнів до навчальної діяльності. В особистісно-рольовому спілкуванні метою діяльності для учня є не знання, уміння чи навички, а саме спілкування, у зв'язку з цим воно набуває мотивованого значення. Включення учня в роль дає йому змогу самовиразитися, що має психологічний ефект, оскільки позбавляє скутості, боязні помилитися, почуття невпевненості. Знімаються психологічні бар'єри, відкриваються й активізуються творчі можливості школярів. Як зазначає В.Н. Абраменкова, «можна скільки завгодно пояснювати дитині, «що добре», а «що погано», та тільки під час гри через емоційне співпереживання, через уміння поставити себе на місце іншого можна навчити її діяти і чинити відповідно до правових вимог» [1].

Суть гри як виду спілкування полягає і в тому, що нові знання учні отримують внаслідок постійного діалогу, обміну різними думками і позиціями, взаємної критики пропозицій, їх обґрунтування і закріплення [3]. Такі ігри мають широкі можливості, оскільки, по-перше, включають у роботу практично весь клас, по-друге, дають змогу кожному учневі випробувати себе в різних ролях, по-третє, можуть охоплювати найрізноманітніші види навчальних робіт.

Крім того, ігрові ситуації розвивають і сам процес спілкування, оскільки вносять у нього імпровізацію, урізноманітнюють умови, розвивають увагу, кмітливість, дають змогу виявити творчість і розкрити індивідуальність.

Одним із шляхів вирішення такого питання у навчанні хімії є організація і проведення ігрових форм навчання.

При виконанні даної дипломної роботи ми прогнозували, що завдяки експериментальному фактору, в статистично значущих межах, підвищиться ефективність навчальної роботи класу, задіяного в експерименті. Але це потрібно було довести на основі достовірних результатів.

Експеримент виконувався на базі Вінницької загальноосвітньої школи I-III ступнів №9. Нами було розроблено поурочне планування для експериментального класу із системою дидактичних ігор, під час вивчення теми: „Початкові хімічні поняття”. В контрольному класі робота проводилась за традиційною методикою.

В нашому дослідженні застосовувались такі ігрові методи навчання:

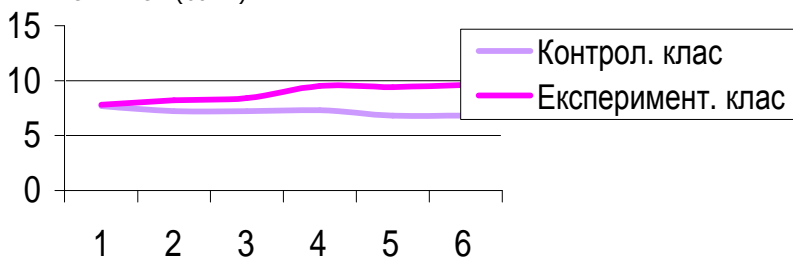
1. Ділова гра і її модифікації (імітаційні, операційні). Використовувалась для вирішення комплексних завдань засвоєння нового, закріплення матеріалу, розвитку творчих можливостей, формування загальнонавчальних умінь. Цей ігровий метод навчання давав можливість учням зрозуміти і вивчити навчальний матеріал із різноманітних позицій.
2. Рольові ігри, в яких спрацьовувалась тактика поведінки, дій, виконання функцій і обов'язків конкретної особистості. Для проведення розробляли модель-п'єсу ситуації, розподіляли між учнями ролі з «обов'язковим» змістом. Негласні правила забороняють відмовлятися від отриманої ролі, виходити з гри, пасивно відноситись до гри, подавлювати активність, порушувати регламент і етику поведінки.

Крім того використовували на уроках хімії такі ігрові прийоми: урок-аукціон, урок – гра «Що? Де? Коли?», урок типу КВК, урок «Мозкова атака», урок «прес-конференція».

Результати успішності експериментального класу співставляли з результатами контрольного, за якими робили висновок про ефективність використання ігрових методів навчання на уроках хімії. Як видно з рис.1 найбільш відчутне зростання кількості засвоєних знань спостерігалось в експериментальному класі.

Аналіз показників експерименту свідчить, що методика розвивального навчання має позитивний педагогічний ефект при вивченні хімії: сприяла підвищенню ступеню засвоєння матеріалу, активізації самостійної роботи та збільшенню інтересу до хімії як науки.

Успішність(бали)

контроль знань(№)

Рис. 1 Динаміка успішності учнів

Таким чином, експеримент засвідчив про високий рівень задоволення учнів, при використанні дидактичних ігор на уроках хімії та підвищений рівень успішності, порівняно з контрольним класом. І це видається цілком правильним. Оскільки в експериментальному класі завдяки іграм у школярів формувалось позитивне ставлення до навчання, що полегшувало засвоєння знань; сприяло самостійній та колективній діяльності учнів, а також залученню до активної діяльності навіть найпасивніших учнів, тоді як в умовах традиційного навчання учні контрольного класу були цього позбавлені.

Проведене дослідження не вичерпує обрану проблему, адже суттєвим є висновок про необхідність наукового забезпечення професійної підготовки вчителя хімії до керівництва грою з урахуванням своєрідності цієї діяльності.

Література

1. Абраменкова В.Н. В мире детских игр. //Воспитание школьников. – 2000.– №7. – С. 14-16.
2. Былеева Л.В., Таборко В.А. Игра?.. Игра! – М.: Молодая гвардия, 1988. – 176 с
3. Топчій Г. Ще раз про дидактичну гру //Початкова освіта.-2004.-№37.- С.14-17
4. Химия: проектная деятельность учащихся / авт. – сост. Н.В. Ширшина. – Волгоград: Учитель, 2007. – 184с.
5. Шмаков С.А. Игры учащихся – феномен культуры. – М.: Новая школа, 1994.-240 с.

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ НА УРОКАХ ХІМІЇ (НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ "ПОЛІМЕРИ ")

Новохацька К.Г., Самусенко Ю.В.(Полтава)

Проблема формування пізнавального інтересу учнів є однією з найактуальніших як у науці, так і у практиці навчального процесу сучасної школи. Порівнюючи із минулим пізнавальний інтерес різко знизився, учнів мало цікавлять шкільні дисципліни, призвело до слабких набутків знань. Розв'язання проблеми формування пізнавального інтересу потребує удосконалення існуючих підходів і розробку нових з подальшим вдосконаленням форм, змісту, способів та методів навчання, спрямованих на формування стійкого пізнавального інтересу.

Пізнавальний інтерес відноситься до різних областей пізнавальної діяльності – він може бути як поширюючим, так і поглиблюючим. У школі об'єктом пізнавального інтересу учнів є зміст шкільних предметів, оволодіння якими складає основне значення навчання.

Отже, у сферу пізнавального інтересу включається не лише добути учнем знання, але і процес оволодіння знаннями, процес навчання в цілому [1].

Ядром пізнавального інтересу являється процеси мислення. Зі слів К.Д. Ушинського – це інтерес, повний думок [9]. Але процеси мислення в пізнавальному інтересі виступають у своїй яскраво вираженій емоційності. Процес навчання, пізнавальний стан в стані інтересі, носить не оглядовий , а активний цілеспрямований характер.

Так як пізнавальний інтерес – найважливіший вид інтересу, він природно, несе в собі всі функції інтересу, як психічного утворення, його вибірко-